

CAMPAÑA INTRODUCCION

BUTANO

**Deléitese cocinando con
gas BUTANO**

**RAPIDO
LIMPIO
ECONOMICO
PRACTICO**

**...y aproveche esta
sensacional oferta!!**

**COCINAS
y
FOGONES
de todas las
marcas**

15-20-25 % de Descuento
otra campaña sin precedentes, de

COMERCIAL

Fret

Manlleu, 16 - VICH

Que le brinda además la oportunidad, de
comprar en cómodos plazos **SIN AUMENTO**

¡¡ABAJO LOS PLAZOS CON AUMENTO!!
y al contado 15, 20 y 25 % de descuento

**Sin intermediarios
Directo al consumidor**

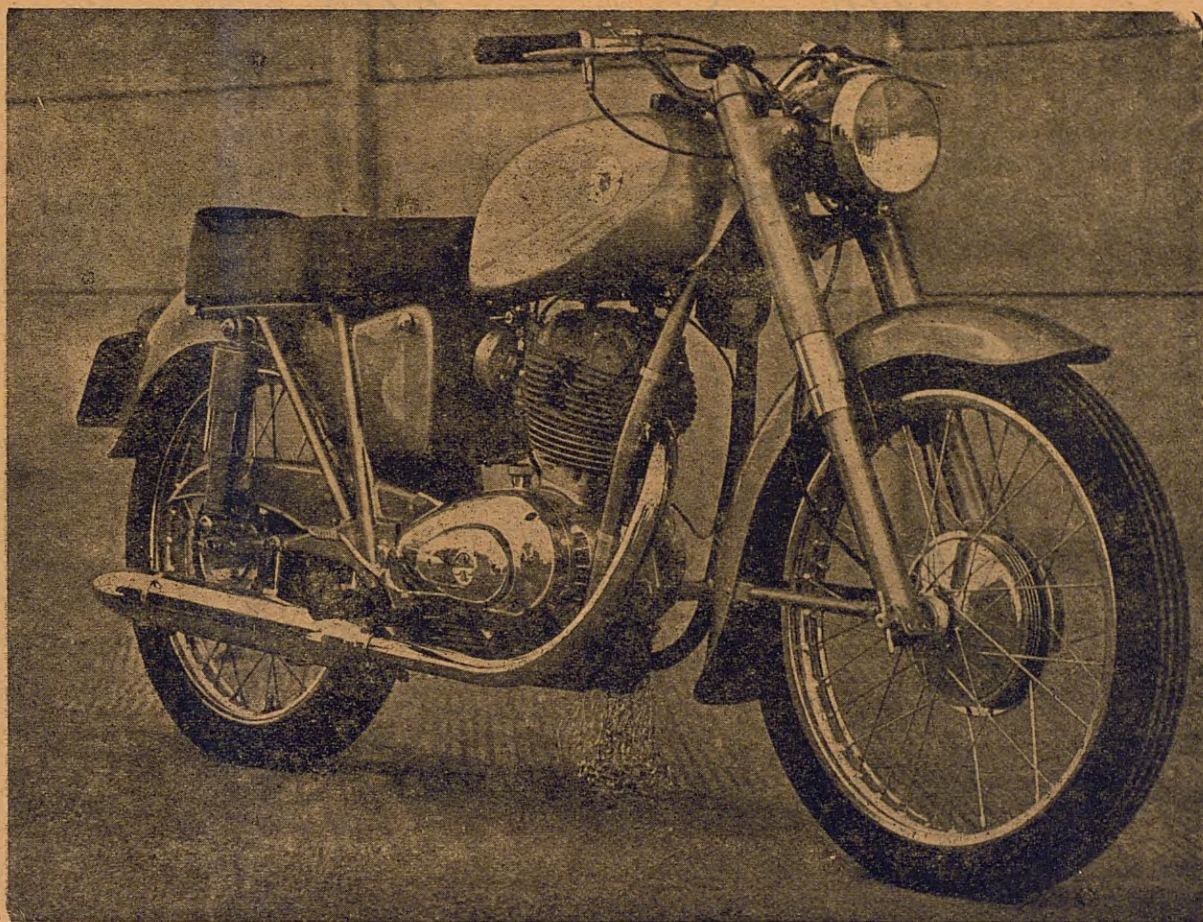
Motos

SOLDEVILA

Paseo José Antonio, 48

Teléfono 1264

VICH

175 cc. G. T 4 tiempos

...UNA SUMA DE CUALIDADES...

- ◆ VELOCIDAD
- ◆ POTENCIA
- ◆ COMODIDAD

EN SUS CUATRO MODELOS

Moto pedal - 50 cc. B. - 125 cc. C. - 150 cc. y 175 cc. G. T.

**Por duro que
sea su trabajo**

NEUSC

pastilla-lápiz
protectora de la piel

NEUSC

pastilla-lápiz
protectora de la piel

NEUSC

pastilla-lápiz
protectora de la piel

NEUSC

pastilla-lápiz
protectora de la piel

**sus manos
no serán ásperas**

Inquietud

artística

Año VIII

Núm. 26

Vich, setiembre de 1962

Redacción:
Calle Trinquet, 5

Impresión:
Imprenta Bassols

Depósito Legal: B 13131 - 1959

Portada:
«Las artes y las letras» por Jean Charles Friart

el poeta «actual»

Quiero hablar aquí del problema moderno de la evolución poética; expresar en palabras y conceptos el fluido dinamismo que envuelve interior y exteriormente al poeta que soluciona, que hace, que inventa poesía.

Pero me guardaré bien de conferir universalidad a mis ideas y no a causa del consabido prejuicio que se opone a toda teorización demasiado concreta en materia de arte, ni por humildad cobarde ni retórica. Es que quiero, desde el primer momento, dejar bien sentada mi absoluta creencia en la Novedad (novedad radical, total, auténtica) y no veo que ello pudiera armonizarse con la confección aquí de un esquema teórico-general oprimiendo y encerrando la evolución poética como otra más de las innumerables esferas abstractas que se le han circunscrito a la vitalidad humana.

Hablemos, pues, del poeta «actual» y de su inseparable circunstancia, que, a mi entender, no es otra cosa que lo que sencilla y nudamente llamamos Poesía. ¿Por qué la arraigadísima costumbre de designar con este nombre a la obra del poeta, a su consecuencia expresa y por lo tanto deformada y no a su nebulosa existencial, su circunstancia latente que es, por otra parte, el único lugar en donde el concepto Creación (creación humana, esto es: viva y en la vida) adquiere la plenitud de su significado? Con esto no pretendo apuntar una desvinculación entre lenguaje (palabra) y acto poético (el estar usando separadamente de estos dos términos, me produce ya un cierto desasosiego); pretendo solamente, sin modificar ninguna de sus componentes esenciales, trasladar el centro de gravedad del sustantivo Poesía al punto neurálgico —en lo temporal y en lo constitutivo— de la solución, del alumbramiento poético.

Muy bien que los «archivadores» se ocupen en disecar y clasificar las momias literarias; su camino de reposada erudición no está exento de cierto atractivo, pero tiene el inconveniente de quedar lejos —demasiado lejos— del corazón de nuestro tiempo. Cuando se considera poderosamente la posibilidad de esculpir en el humo, de contraponer los valores

instantáneos a los temporales y aun a los eternos, es que ha pasado ya el momento de los viejos fotógrafos impresionando sus placas mediante procedimientos de larga exposición. Los analistas, si desean seguir siendo «actuales» deberán colocar sus tensímetros en el mismo cráter del volcán; no en la lava fósil, la consecuencia perdurable.

De este modo se apreciará que Poesía, al poeta nuevo («actual») le es, más que cualquier otra cosa, circunstancia inherente, quasiesencia. Podríamos decir que la creación poética ha dejado de ser un lujo expositivo para convertirse en una Problemática existencial.

En épocas pretéritas, los Problemas, cuando los había, eran tratados exclusivamente por teólogos, físicos, filósofos... nunca por poetas. A éstos, como máximo, se les permitía acudir al mercado de las soluciones para de allí, entre un escaso repertorio, sacar los temas de su arte. Ni que decir tiene que éstos debían ser tratados por el poeta con completa y sumisa veneración; debían, invariablemente, quedar instalados en el sitio más alto del poema. Por esto a la obra, al quehacer del poeta pretérito, he llamado lujo expositivo.

Digamos ahora algo del paisaje, condiciones y medios del desenvolvimiento de los poetas «actuales» (Adviértase, por si mis conclusiones pudieran parecer exageradas, que a lo largo de este artículo he venido usando entre comillas del término «actual»; ello, sin otro objeto que el de, como ya me proponía al principio, particularizar y restringir el dominio de mis análisis. Pero no se caiga tampoco en la vertiente opuesta: no se restrinja o particularice demasiado).

En la actualidad, el mercado de Soluciones, incluso en idea, resulta bastante difícil de concebir; ello por una razón muy obvia: no existen o, mejor, en el terreno del arte ya no existen verdaderas Soluciones. De aquí resulta una poesía sin «sitio más alto», sin «trono», sin «seriedad». Pero ocurre además que el poeta «actual» no dispone de más «terreno» que el artístico y así, falladas en éste las soluciones,

paralesene

Eternament?
 o només sobre del vent,
 al fons de la sorra
 hi ha la mort
 aquesta,
 la d'ací...
 I el vent té ulls
 i la sorra
 com la mort i el comiat,
 i el treball i la mort.
 I la vida
 només un silenci,
 un mal de ventre,
 un mal de cap
 sobre el passeig
 de la volta al món.
 ...el Born.

Esperem el silenci
 per l'assalt,
 per l'abraç i el sexe.
 Matem les hores.
 Comprem torrons.
 Mengem'nous
 I dormim al fons
 d'un galliner.
 Mai no hem fet un ou.

T'estimo.
 El vent m'acompanya.
 El teu cos desert.
 Sota del vent.
 I el cos. I el vent.
 Allà baix
 vora del marge.
 Les altes ortigues.

Ací ja no hi cap més la pau.
 Demà dilluns.
 I el galliner
 (eternament?)
 obert als quatre vents.

Ens diem adéu
 com si diguéssim gràcies
 i marxem.
 Mar enllà
 queda la proa,
 solitari.

Oh! si.
 Oh! no.
 Hem fet bugada.
 Adéu,
 Adéuadéu
 (si no miressis tant,
 si m'estimessis,
 si)
 (el vent
 elventelvent)
 adeuadeuadeu.
 Oh! Ahir, demà...
 Besem sexes setmanals,
 festius,
 obrers, oberts, ardents.
 Els telers
 (Xic Xec Xic)
 Adééééééuuuuuuuuuu

ANTONI GARRIGA
 1940

se convierte en Problema y su quehacer poético en su existencia toda único medio de supervivencia. La poesía nueva es «problemática existencial».

Pero al mismo tiempo no puede desentenderse de su consistencia artística y no por lealtad, honradez o sumisión, sino por constituir ésta el único Valor, el único fundamento capaz de justificarla.

Hallamos pues a esta poesía, a la vez trivial y total, en un ansia desesperada de trascender, de solucionar, de propagarse hasta el límite del Universo, pero teniendo también plena conciencia de que sin las alas torpes y pesadas del Arte su camino es imposible.

De este modo vemos que la tarea del poeta «actual» es sumamente delicada: tiene que armonizar su innovación —su creación— con el complejo Arte que, para él, no es otra cosa que la resultante histórica de toda la tradición artística anterior. Porque el poeta «actual» no cree en un arte absoluto; al contrario: cree en la posibilidad de que su poesía, que hoy «todavía» no es Arte, llegue a serlo mañana. Todo depende de su potencia y capacidad de modificar, siquiera ligeramente, la trayectoria histórica de su época.

El poeta «actual» es un auténtico inventor de Poesía.

JUAN VILA

apàtria n.º 10

I fugires d'esma cap a la mar;
l'ull clos i la imatge fidel,
intuïnt els nus,
sublimant les formes.

Hem decebut la virginitat
perquè som
apàtrides.
3.000 nits i una caixa.

FELIU COMELLA
1940

epifania en un país subdesenvolupat

Reis blancs,
Reis rossos,
Reis negres,
segueixen l'estrella d'Orient.

Reis blancs,
Reis rossos,
Reis negres,
segueixen l'estel d'Occident.

Existeixen encara els neutrals
que escriuen llargues cartes
com els nens bons del meu veïnat.

Als subdesenvolupats
les joguines de sempre:
«cotxes-cuba», satèl·lits, soldats...

JOAN MONTSECH
1940

tot és foll

Tot és foll, mascles,
àdhuc la sensibilitat;
penseu, sinó,
en la diferència
de la carn humana.

Trieu entre un braç
o bé una cama,
entre l'esquena
o el pit;
tota la carn és carn,
però l'home
escull la quantitat,
quan de triar
es tracta.

Tot és foll, mascles,
àdhuc la virginitat.

HÈCTOR GALVANY
1940

a la memòria de luis pimentel

Arribes de difícils
terres humides.

Tindràs la teva terra
i uns ulls de mare, a l'altra
banda de l'erm.

On l'herba i l'aire creixen
Rosalia vindrà
a esperar-te, amb la falda

JORDI DOMÈNECH
1941

el novel·lista català i el poble

poble i popularitat

Entenent per «poble» la gent en el sentit en què diem la «nostra gent» o «gent de pau» i no pas una classe social delimitada i closa, el problema de tot escriptor no consisteix a esdevenir popular, sinó a ésser poble. La popularitat i sobretot un tipus determinat d'ella, no coincideix sempre amb aquesta condició d'essència, que és invariable i que va de dins a fora. En realitat el caràcter de popular és en ell mateix transitori, és a dir que com a concepte correspon més a l'esfera de significació del verb *estar* que no pas a la del verb *ésser*. Fixem-nos, en fi, que en dir que algú o alguna cosa és actualment popular no ens allunyem d'afirmar que aquell o allò *està* de moda.

El novel·lista com a escriptor literari genuí del nostre temps, continuador i substituït del poeta, oscil·la entre aquests dos pols, és a dir entre una plenitud humana que li assegura un contingut que és poble i, a l'altre extrem, la divisió de la seva personalitat entre ell i el seu ofici. (Només alguns dels grans novel·listes han estat alhora, per circumstàncies històriques, *bons* i populars). Però aquesta divisió tan greu de l'home, en el novel·lista pot prendre formes diverses, la més freqüent i trista de les quals, la prostitució de la seva vocació creadora, l'arrossega a fora del nostre camp, el literari, és a dir el que comprèn les obres que sorgeixen en línia directa de la personalitat de l'escriptor, sense doblegar-se als gustos del públic lector general i abstracte, sinó creant-se'l, creant-se'n un de concret i de seu, que serà capaç de correspondre a l'esforç creador i a la inflexible voluntat que ell, l'autor, ha posat en l'obra. Per això cal anar molt en compte a dir que el novel·lista ha de pensar en el públic, perquè les conseqüències d'una determinada adopció d'aquest consell porten directament a separar l'home de l'obra, i l'obra de la vida i de l'art.

poble i novel·la

No pas en el públic, sinó en el proïsme ha de pensar el novel·lista, com tot home al capdavant. Tot escriptor modern s'adreça en primer lloc a ell mateix, però com a un altre o a l'altre. La poesia de vegades es detura aquí. La novel·la contemporània, situada entre l'actitud de dir —la del poeta— i l'actitud d'explicar, va mes enllà, fins a passar de l'altre als altres. La seva actitud és acollida amb més o menys amplitud segons el talent, l'originalitat, la força, en fi, de l'escriptor, i no pas, sinó ben al contrari, segons els seus propòsits de *captivar* el públic. La immensa ressonància de l'obra de Kafka, adreçada en primer lloc a un *ell mateix* obsedit, i tot seguit a *alguns*, prové de la coincidència que es donà entre

ell, un home únic, i tot un món que en un sentit o en un altre s'hi identifica. Ara bé, Kafka és «popular» per aquesta coincidència, però no pels temes que el caracteritzen ni per l'ús narratiu que en fa.

Amb això no faig cap apologia de la novel·la difícil, ni de l'art minoritari en general, cosa que fóra, a més, perfectament inútil. Més o menys beatament, cal aspirar a una novel·la per a tothom, a un art del poble i per al poble. Mentrestant, però, la primera exigència és l'enunciada com a *ésser del poble*; o en altres termes: que la novel·la no sigui en cap sentit, *desencarnada*.

elements de desencarnació de la nostra novel·la

El novel·lista català té com a primera imposició de la realitat cultural, social i política, la utilització de la seva llengua. Per a d'altres escriptors de tantes d'altres literatures aquest fet és obvi i ni se'ls presenta el cas d'escollir. Per a nosaltres, com que escriure en català encara és una elecció i una afirmació, aquesta és la primera forma d'encarnar-se. Aquesta és també la primera realitat d'un escriptor del país, fins al punt que qui en prescindeix es condiciona gravíssimament en la seva experiència humana de fons.

Producte d'una experiència i no d'un experiment, la llengua utilitzada ha d'ésser, però el resultat d'una plenitud de coneixença i de treball, fins i tot desbordada i a vessar. El do narratiu de l'escriptor ordena i, si cal, estimula la fluència, manté el treball en profunditat i desplega tots els recursos d'un estil, que és l'home, i allò que el preocupa. L'encarnació del novel·lista és aleshores plena, perquè la captació de la realitat li és oberta de ple. (1)

L'oportunisme i l'ofuscació actual, en canvi, tenen a desencarnar la novel·la catalana en aquest aspecte primordial. Però sense resultat, perquè la divisió interna de l'home no pot donar fruit vàlid, i més val estar-se de qualificar les novel·les «milionàries» dels Agustí, els Soler, els Gironella, que no desmenten sinó que confirmen els fets.

La llengua, doncs, porta directament al poble, i d'ell a tots els elements del món actual. L'aventura que ha descrit la novel·la catalana, des de *La febre d'or* a *Incerta glòria* i *La plaça del Diamant* ens permet de reconstruir, si volem, l'aventura humana d'un poble. La classe mitjana ha estat, és clar, l'assentament de la novel·la catalana en els darrers cent anys, com a tots els països semblants al nostre, però amb una perspectiva molt oberta i amb tendència a assumir tots els valors possibles. L'únic obstacle a aques-

el somni

Un carrer a mà esquerra i un altie a la dreta, tots dos en davallada. De vespre. Sóc en el vèrtex, la voluntat per res; o sí, per sentir-me lliure i responsable, o per veure dintre meu el que hi ha a fora, o per veure a la meva mida la malvestat i la bondat de fora, per sentir-me home i misèria d'home. El que pot succeir-me és de terror, la mort fóra uua ganga. Els veig fent colla per la voravia del carrer dret. Són. Són una colla, deu, onze, dinou, de més anys i tot proplablement, en lluita per consumir, amb llurs desigs lents i dolents i amb gestos incorruptibles, l'existència del decandit que ronden (cap acudit no tinc, en somni, d'imaginar-la en termes de vida i d'univers; és o diré existència física i també terra en lloc de món). A la terra els pobres són, els decandits, a noranta anys i a tres o dos, a vint-i-quatre, vint-i-nou. Els que llavors sentia pel meu esperit eren sense anys, el decandiment semblava exhaust. El fora, llavors corresponia al dins. El decandit era intemporal i espantosament concret, esgarriofosament personal. Jo em sentia pensar a mi mateix una cosa com «oh si els homes no fossin homes!» els homes essent homes, cadascú essent ell, el decandit tenint potència incommensurable de ser i tant desig de ser en ser com Algú-molt-senyorde-veritat —i jo com ell. La seva anihilació predicava la meva (era el meu predicat) sense secret ni retòrica —només la claror del vespre (del somni) era tan certa. La sorpresa existia pel contrari justament, com si naixement de l'ésser i acabament coincidissin en l'alegria de l'inesperat. Alegria massa primordial per a dir-ne de sentiment: era ella mateixa salvació, acceptada salvació, acceptació de justícia original i donació de justícia, pau armada i comunicació: era la

salvació acceptada, sense reflexions, per egoisme total, i tant!, i per qui sap què d'una gràcia en signe que en lloc d'abolir la vengonya ens la humanitzava. Pel sol fet d'haver aparegut ells, ells aconseguïen la destrucció. De primer, l'home havia caigut a terra; el cos, d'una realitat sospitosa, semblava de fet encara útil per a mantenir el cap —en tot cas aquest mantenir era la sola cosa que es veia; el cap era el tot; el cap era un bastiment d'ossos en triangle, buit, de costats onejats figurant la naturalesa d'home; la naturalesa era el més puixant de tot, absorbint els ossos, aclarint-los de la fada llur que era la mateixa color dels ossos —de manera que no comentava res: els ossos eren ell. Gairebé a terra, el cap, tombat en el punt on es trobarien els moviments d'aixecar-se i de caure, era una imploració i una afirmació, una capitalitat: personalitat i consciència social. Trepitjat, ja no fou més: els ossos s'escamparen. M'havia doncs esdevingut impossible d'assistir-lo, és a dir; de barrejar-me amb els brètols i oposar-los el meu ésser. Vaig començar d'anar-me'n carrer amunt. Tanmateix al meu darrera el Fet era. «Consumir... consumir. Consumar el decandiment. Tot és, llevat del qui no és». Quan eixia cada cop més probablement de la immediatesa del risc, un os d'un pam de llarg pla com un llistó i sonant a fusta seca, botà fins als meus peus (d'un cop de peu, em penso), reboté més certament tres o quatre cops acompanyant-me, i restà os. Eren ells encara, vaig pensar (ells, també, tenien peus i tot), i vaig saber que de moment els bastava maliciosament d'indicar-me.

SEGIMON SERRALLONGA

ta assumpció ha estat un handicap de tres segles i un progrés social i cultural retardat per agents nous i sotragades enormes que han persistit a confinar la llengua escrita i la literatura als dominis estrictes de la minoria intransigent. Entre la novel·la catalana més exigent i les lectures extra-literàries (generalment nocatalanes) manca una zona neutra (2) de patrimoni comú, que deixi arribar la llengua catalana al seu destí, que no és altre que, com el de totes les llengües, l'assoliment de l'amplitud màxima i l'acord complet amb les condicions del nostre temps. Cada escriptor aleshores, si és poble interpretarà el seu sector social i sobretot, no es limitarà en cap sentit.

Les relacions entre literatura catalana i poble, en aquest cas entre novel·la i poble, no fóra honest, ni intel·ligent, de desvirtuar-les a posteriori pretenent de

fer oblidar o passar per alt, llur condicionament històric, polític i social, i aïllant-les de les situacions, de contrast i de paral·lelisme, d'altres literatures.

JOAN TRIADÚ.

(1) Sense oblidar, però, que aquesta realitat inclou la tècnica com a formació individual del novel·lista. El novel·lista català pel sol fet d'escriure en català no ha d'ésser jutjat benèvolament per la crítica. El risc és més aviat de caure en la rutina. Com a tema de meditació per als novel·listes catalans, nous i vells, com a test gairebé, hom podria posar-se el problema de la lectura de determinats autors actuals. ¿L'han feta aquesta lectura? ¿O són aturats encara en Greene entre els anglesos, Camus entre els francesos, Mann entre els alemanys, Hemingway entre els americans, i ningú entre els italians, i no coneixen encara, pel mateix ordre, Powell, Golding, Murdoch, Angus Wilson, Spark, Green (Henry), Lowry i Sillitoe, i Claude Simon, Duras i Butor, i Böll, Grass i Frisch, i McCullers, Salinger, West i Styron, i Pavese, Calvino, Cassola i Bassani, entre els italians, que són els qui aporten més de nou i més bé?

(2) No faig sinó repetir, i m'hi ratifico, les conclusions (pàgs. 18 i 19) del primer treball de *La literatura catalana i el poble* (Ed. Selecta, 1961).

mala cosa

Quan hom no sap anglès,
Sentir parlar d'una bona novel·la policiaca anglesa,
que no està traduïda a l'alemany.

Quan fa calor, beure una cervesa
Que hom no pot pagar.

Tenir una idea nova
i no poder-la embolicar amb un vers de Hölderlin,
tal com fan els professors.

Quan hom va de viatge, sentir a la nit frapar onades
i dir-se que sempre ho fan.

Desastrós: estar convidat,
quan a casa són més tranquil·les les cambres,
més bo el cafè
i innecessària la conversa.

El pitjor de tot:
no morir a l'estiu,
quan tot és clar
i la terra tova per l'aixada.

GOTTFRIED BENN

Traduït de l'alemany per

PERE RAMÍREZ

home amb esperança

Acabarem algun dia, potser demà,
amb les paraules inútils i boniques,
el dring de la porcel·lana fina,
i les marionetes de foscos colors.

I ensenyarem als fills, parits sense dolor,
el com i el per què de cada cosa,
i els baixarem al carrer, sense temor,
i que juguin a construir pobles.

I tocaran la terra,
i la faran seva i de tots
i hi escriuran, amb nous mots,
noves lleis, història i vida.

També vindrà un vaixell de vela àgil,
esquivant tempestes i roques altives,
i s'endurà tot l'or de la terra, mites i falsos déus,
i ens deixarà quieta la mar, i una barca petita.

Amb ella anirem a saludar els pobles,
a l'espatlla un sarró amb eines i amb llibres,
als ulls un esclat d'alegria
i creurem en els homes i en els dies.

JOAQUIM HORTA
1931

economia

La corba creix i creix,
puja i puja...

«Porteu-me'l...,
vull...,
tinc...»

La recta
arran les abcises.

«M'agradaria...,
voldria...,
necessito...»

jo

Jo,
qualsevol home,
ignoro el perquè.
Les dones
xisclen
al costat
de la motocicleta parada sota
l'arbre,
al costat
del
banc.
La fita,
d'un metre cúbic,
de formigó
indica la fi
del passat,
quan
en l'espectre, predomina el violeta
(amidat amb
l'es-
pec-
tò-
me-
tre).

MARC MILÓ.
1942

No saps que el teu camí ha estat traçat
perquè no arribis mai enlloc?

que el pa que menges és tan dur
perquè se't corquin aviat els queixals?

que els vestits que portes són tan esquifits
perquè l'ofec peremptori
no et deixi criar greix d'home lliure?

No saps que sempre
i a tot arreu
seràs rebut com un estrany,
perquè la misèria
dels altres
fa angúnia
fins i tot als miserables?

No saps que és igual
que protestis o que paciencegis,
perquè no hi ha ningú
disposat a escoltar-te
i perquè, gràcies a Déu!
ja ningú no confia en els prodigis?

Doncs, germà: aconsola't.
Menja, beu, fes l'amor,
si pots,
o bé, si ho prefereixes,
acota el cap i prega
per poder salvar l'ànima
si te'n queda.

advertiment

Terapeutes frustrats
certs poetes recepten
medicaments passats.

Tres cullerades de lirisme al dia
i un elixir per rebaixar la sang
us garanteixen anys i panys de vida.

Compte, germans!

Tot és fals i pervers.

Sempre hi ha un accident d'automòbil,
o alguna guerra escadussera,
o un mal de ventre crònic,
ja veieu!
que ens enllesteix en menys d'un girant d'ulls
sense cap mena d'anàlisi previ
sobre el grau de tendresa
de la sang.

M. MARTI POL.
1929

jocs florals de la llengua catalana - 1962 - santiago de xile

Amb extraordinari relleu, han tingut lloc, enguany a Santiago de Xile, els jocs florals, amb una concurrència ben nombrosa i amb abundància de premis. La «Flor Natural» fou guanyada per Antoni Font Costa, pel seu poema «El Castell» amb un accésit per «Enamories» de J. Carner i Ribalta.— Viola d'Or i d'Argent: «Retorn», de Josep Congost i Pla. Accésit: «Dolça memòria», de Josep Serra Janer; Englantina d'Or: «Quartet de Sang», de Ramon Bech, amb accésit a «Parla Vexada» de Clementina Arderiu.— Homenatge a B. C. Aribau, amb motiu del Centenari de la seva mort, instituït pel consistori, amb caràcter honorífic: «Blau de llunyania» de Ventura Gassol.— Han obtingut premis també: Manuel de Pedrolo, Joan Fuster, Josep Carner, Josep Predreira, Pere Elies i Busquets, Ramon Xuriguera, Pasquale Scanu, Elisabeth Oliveres i Picó, Mateu Bardagí, A. Bladé i Desumbila, Alfred Badia i Gabarró, Roc Boronat, Josep Palàcios, Armando Uribe Arce i Daniel Quiroga.

Hem pogut donar una llambregada a la Memòria que Morlans va llegir i a correu n'hem pres unes notes que serviran de resum. Són les que donem a continuació:

«Hem d'obrir aquests Jocs Florals sota l'advocació i el record immanent de Bonaventura Carles Aribau, de qui enguany s'acompleix el centenari de la mort, una mort que per a ell, dit sigui amb Maragall, ha estat una major naixença. Car la seva Oda a la Pàtria, primer brot florit de la Renaixença catalana, és avui més que mai —i per sempre!— immarcescible».

Parla després del camí fet d'ençà d'aquell 1833 en que l'Oda a la Pàtria es publicava: «Tres generacions de poetes i prosadors, de pensadors il·lustres i patriotes preclars s'han succeït en estils i menes diferents, però fidels als ideals de la Renaixença. La primera va ser la dels precursors, la que amb tímides mans restaurava a Barcelona els Jocs Florals. La segona, la que amb més consciència renaixentista aixecava ja una veu poderosa i amb els seus clams tràgics, les líriques imprecacions i els ressons èpics deixondia l'ànima dels països catalans. La tercera, en fi, és aquesta que s'havia imaginat que Catalunya entrava en una major edat literària i cultural, amb la creació de l'Institut d'Estudis Catalans, la normalització de l'idioma, el refinament de la lírica i l'impuls que infonia als gèneres més ciutadans —assaig i periodisme— i que, de sobte, la guerra apartà del solc afanyós que traçava».

Recorda que, no obstant, fou en tan difícil període que apareixen: «Nabi» de Josep Carner i «Elegies de Bierville», de Carles Riba. Però aquesta generació va cedint a lleis ineluctables i plora la pèrdua de Pompeu Fabra, Rovira i Virgili, Carles Riba i Nicolau d'Olwer, morts darrerament. Recorda també la

pèrdua de Josep M.ª de Sagarra «obra enorme, presenta les desigualtats i caigudes inherents; però atany amb la seva viva frescor moments deliciosos». La figura de Josep Sebastià Pons «el més eminent poeta del Roselló. Cenyit, contingut i dens, i en la seva densitat, vaporós». La poetessa Gràcia B. de Llorenç, «una de les figures femenines més nobles i pures, la producció de la qual alia l'abundància amb la delicadesa». I encara el nom d'un notable historiador alguerès: Antoni Era.

«Grans i doloroses pèrdues marquen el crepuscle d'una generació. Per sort, en la dissort, una nova generació que no es desassocia del passat, sinó que el continua, sense repetir-lo talment el tronc pairal segueix expandint la saba ancestral pels tanys novells, pel renovat fullatge»... «I si és relativament fàcil destriar d'entre l'anonimat en que es presenten, els novells dels veterans, pels temes i l'estil, afirmarem que és en els més novells on batega amb més força el sentiment de revolta. En alguns d'ells aquest sentiment és tan fort, que ja ni tracten d'«escriure» poesia: Es limiten a donar testimoni».

Fa avinent la dificultat d'escollir entre tanta cosa bona i recorda que «encara que sense rigor excessiu, la nostra tria s'ha decantat més que a les fàcils galanies trobadoresques, als treballs, tant en vers com en prosa, per on circula una sang més encesa».

Al comentar els premis diu: «Flor Natural a la composició titulada «El Castell» de la qual és autor Antoni Font i Costa, de Barcelona, nom que ens és del tot desconegut. Poesia i misteri es fan consubstancials en la seva composició...» «La Viola d'Or i Argent a Josep Congost i Pla, d'Olot, nom que com el del poeta anterior, ens sembla inèdit en els concursos dels Jocs Florals, pel seu poema «Retorn», de versos vigorosos, arrapats a la terra d'on xuclen el color, tracten d'enlairar-se bategant, vers les supremes altures metafísiques». «L'Englantina d'Or ha estat concedida a «Quartet de Sang», vasta i ambiciosa composició, on l'autor Ramon Bech i Taberner ens ofereix una visió esfereïdora del delirant període comprès entre el 1936 i el 1939... i és per aquests moments on l'autor atany la grandesa dels nostres més alts poetes, que la seva composició s'ha emportat la unanimitat del Consistori».

«A despit de la competència d'altres proses molt ben elaborades, s'ha imposat per a la Copa Artística, «Elements d'una desfeta», de Manuel de Pedrolo. I poques narracions s'hauran escrit en català d'una sintaxi tan àgil i d'una tècnica tan hàbil...»

«Si l'any 1943, era atorgat el Premi Concepció Rabell a «Les formes de la vida catalana», de Josep Ferrater i Mora, enguany l'atzar ens permet premiar un altre llibre que en certa manera ve a completar el primer: «Nosaltres els valencians», de Joan Fuster, on les característiques del país valencià, la seva situació en relació

la reconquista del paraíso

Desde los tiempos más remotos la humanidad se ha sentido insatisfecha de su destino terreno, y ha colocado a sus espaldas el mito de una pasada felicidad. Ese estado feliz y beatífico ha adquirido las formas más diversas, pero ha manifestado en todo la autenticidad de un sentimiento humano, que nuestro Jorge Manrique expresó de forma certera en las coplas a la muerte de su padre, don Rodrigo Manrique, maestro de la orden de Santiago, cuando dice:

como a nuestro parecer
cualquier tiempo pasado
fue mejor.

Ya en el cúmulo de tradiciones que prefiguran la mitología helena hallamos la leyenda de la Edad de Oro, durante la cual todas las venturas recaían sobre los primeros habitantes de la tierra. Este mito ha hallado su expresión poética en una de las más antiguas obras de la literatura occidental, «Los Trabajos y los Días», de Hesiodo, que algunos críticos consideran contemporáneo de Homero, y otros anterior. Y el siglo I de nuestra Era, otro gran poeta, Ovidio, recogiendo la tradición de Hesiodo, la recrea de nuevo añadiéndole nuevos pormenores, y esboza en su «Metamorfosis», el camino de degeneración que ha seguido según él la humanidad, proceso imaginario que los versos de Jorge Manrique nos explican perfectamente, y que la ley evolucionista contradice hoy día con indisputable rotundidad.

«La Edad de Oro —escribe Ovidio— nació la primera; sin magistrados y sin leyes, por su propia voluntad, practicaba la lealtad y la justicia». Pero una vez esta raza humana fuerte y virtuosa desaparece, y sus descendientes se envilecen, el propio Zeus se arrepiente de haber creado al hombre y decide su exterminio. Salta a la vista aquí el paralelismo entre

la tradición helénica y la narración israelita del «Génesis»: el hombre pierde su estado feliz debido a una falta cometida y Yahvé decide al fin destruirlo por medio del diluvio. En el ciclo mitológico helénico los representantes de la humanidad que logran sobrevivir a la catástrofe son Deucelión y su mujer, Pirra, en el relato del «Génesis» Noé y sus familiares. Pero ambas tradiciones tienen una fuente anterior en un poema épico-religioso aparecido en Babilonia y conservado en las tablillas del palacio real de Asurbanipal: cuando los dioses Anu, Bel, Ninib y Ennugi se reunieron en la ciudad de Surippak para acordar la destrucción de la humanidad por medio de un diluvio, la diosa Ea se compadeció de los hombres e hizo llegar a Utanapishtim este mensaje, por medio del susurro del viento a través de un cañaverall:

Habitante de Surippak, hijo de Ubara-Tutu,
destruye tu casa y constrúyete una barca,
deja las riquezas y busca la vida
Haz que suban a tu nave semillas de vida toda especie.

* * *

No podemos analizar aquí, ni aun someramente, el significado de este complejo nudo de tradiciones, que tienden a considerar la naturaleza del hombre una naturaleza caída. Pero sí hemos de señalar que todas ellas han significado algo más que un lastre atado a la espalda de la humanidad, un canto de sirena que reclamara de un mundo permanente su atención hacia los tiempos pretéritos: gracias a esta conciencia de que el paraíso fue algo tangible en tiempos remotos, el ansia de progreso que late siempre en lo profundo de toda sociedad, aun en aquella que a primera vista pueda parecer más estratificada y paralizada, ha hallado unos cauces de realización, un camino más o menos insinuado.

Continúa en la página siguiente

a Catalunya i a l'Estat espanyol són estudiades amb una franquesa, una penetració i una erudició inusitades... el (llibre) de Joan Fuster obté un èxit tan ressonant que, qairebé més que honorar-lo amb el nostre premi, és l'autor amb el seu nom que honora el Veredictes».

Parla, naturalment, de tothom qui ha obtingut premi. Nosaltres, que retallem ja els paràgrafs destinats als premis més importants, passem per alt molts premis i premiats, la majoria bons amics nostres, com Josep Pedreira, de qui pensem parlar llargament quan se li faci l'homenatge. La memòria és molt extensa i el nostre espai és curt. Ens aturarem només amb les remarques que fa a la concurrència de gent tan dispersa geogràficament, destacant la presència del Rosselló i l'Alguer i dels valencians que, ultra el seu més destacat escriptor actual, tenen en Josep Palàcios, element de les noves promocions, un escriptor de «limpid estil» i en el cas extraordinari

d'«Un premi, en especial, ens cal destacar: l'atribuït a un breu recull de poemes («Ales»), on des del primer vers que vam llegir, vam endevinar l'estil inconfusible d'un dels lírics més alts i més purs de la Catalunya eterna: Josep Carner. Anella d'or que relliga el present amb el passat, avui que el seu nom és proposat per al Premi Nobel, la modesta aïstició que li atorguem revesteix el caràcter d'un emocionat homenatge».

Per acabar, i ja que no publiquem el darrer paràgraf, copiarem una frase del penúltim que diu: «Creiem, doncs, que aquest certamen té una real transcendència literària i estem segurs que molts dels treballs llorejats no solament no restaran inèdits, sinó que tenen el futur assegurat».

Va iniciar l'acte l'Orquestra Municipal de Santiago, que interpretà «Sis cançons» del mestre Jaume Pahissa. Fou dirigida pel propi autor.

Va ser Reina de la Festa, Joana Vernet de Dalfau.

El mito de la Edad de Oro, considerado como tal, nos propone en primer término el ansia de la humanidad, no la de una sola civilización, por una sociedad más Justa, en donde los valores del individuo sean respetados plenamente, y con ellos los valores de la sociedad que son la suma de aquellos. Que el mito, cumpliendo las normas que le son propias, haya colocado esta luz a nuestras espaldas no impide que alguien, quien sea, lo bastante atrevido, coja el candil con sus manos y lo coloque delante nuestro. La esencia de la cosa en sí no habrá cambiado, si nuestra actitud frente a ella; antes sentíamos una añoranza de luz, ahora, cada paso nos acerca a ella, despierta en nosotros una esperanza de claridad. Así como Prometeo robó el fuego sagrado a Zeus y lo entregó a los hombres, cuantos a riesgo de quemarse se hayan acercado al mito y, despojándolo de su inaccesibilidad, lo hayan convertido, de una estrella lejana en un globo cautivo, habrán dado el primer paso para que la realidad mitificada sea susceptible de convertirse en una realidad posible, en una realidad, aunque suene a paradoja, realizable.

En la literatura han quedado, hitos de este sueño que poco a poco va forjándose, algunas de las obras más reveladoras del espíritu humano; en Grecia es donde por vez primera surgen las utopías reformadoras, ligadas a hombres que hicieron de la reestructuración social la empresa de su propia vida. Los primeros hombres que en esta dirección surgen son bastante oscuros, y apenas nos han llegado de sus obras algunas referencias. Hallamos ya en Herodoto una discursión, que el padre de la historia sitúa entre varios personajes persas, acerca de las ventajas de los diversos sistemas políticos, triunfando en el juego dialéctico Darío, que es el defensor de la monarquía, frente a Otanes y Megabizo que, respectivamente, defienden la democracia y la oligarquía. Faleas de Calcedón se muestra bastante más radical e indaga la causa de las injusticias sociales, llegando a la conclusión de que éstas son de índole económica y que debe restablecerse la igualdad primitiva procediendo a un nuevo reparto de la tierra. Isócrates, por el contrario, expresa su admiración por la organización social de Egipto y se inclina a considerar que en las orillas del Nilo, vive el espejo de la sociedad perfecta. Hipódamo de Mileto es, empero, quien realiza un mayor esfuerzo para llegar a una comprensión de la cosa social antes de llegar a Platón; Hipódamo divide su república ideal en tres clases, la de los artesanos, los labradores y los guerreros. Los gobernantes deben ser elegidos por el pueblo, ostentando proporcionalmente la representación de cada uno de los tres estamentos en que se divide la sociedad, en tanto la propiedad debe ser patrimonio comunal.

Sin duda es sobre este esquema social de Hipódamo de Mileto, todavía rudimentario, cuando menos tal cual ha llegado hasta nosotros, sobre el cual levantará Platón el edificio magnífico de su «República». Pero Platón es algo más que el más destacado definidor de un sistema utópico alumbrado en la Antigüedad, Platón es el primer hombre que emplea su

vida en que su sistema pueda trascender del campo de la especulación y convertirse en realidad. Tres veces se dirigió Platón a Siracusa con la esperanza de que el tirano de aquella ciudad, bien dispuesto aparentemente a poner en práctica su doctrina, permitiría la instalación de la «República» ideal en tierras de Sicilia; y en el último de sus viajes el filósofo, ya anciano, embarcó rodeado de sus discípulos más distinguidos, tales como Espeusipo, Jenócrates, Eudoxo y algunos más. Pero el sueño no iba a realizarse y, con el fracaso de su puesta en práctica, la humanidad iba a tener que organizarse, durante el transcurso de muchos siglos, sin el norte de una orientación racional.

La «República» de Platón se divide en dos clases bien definidas: la de los gobernantes y la de los gobernados. En la primera militan los hombres superiores dispuestos a hacer del poder no un instrumento de fuerza sino una misión de servicio, renunciando a todos los bienes en favor de la comunidad, y viéndose incluso privados de formar una familia propia, pues entre ellos las relaciones entre hombres y mujeres no venían reguladas de manera alguna ni podían tener continuidad; incluso los padres ignorarían quienes fueran sus hijos, lográndose así, o eso creía Platón que iba a suceder, una gran y bien armonizada familia.

Aparte los reparos particulares que cabría hacer, y se han hecho, a la república platónica, hay uno fundamentalmente grave que no se puede dejar de lado, y es que no puede adoptarse en cuanto patrón ecuménico, pues entraña una actividad agresiva cerca de los pueblos circundantes y presupone, por lo tanto, un estadio superior alcanzado por quienes practican sus doctrinas con respecto a las entidades políticas más próximas, que son imaginadas con las características propias de la «polis» helena de los días de Platón.

Sin embargo representa, la vida y la obra de Platón, en este sentido, el primer intento de la reconquista del paraíso, y marca un hito que en adelante ningún reformador, ya teórico, ya práctico, podrá eludir. Los primeros sistemas elaborados casi dos milenios más tarde, encaminados a reestructurar la realidad social durante el Renacimiento, tanto el de Santo Tomás More, Campanella o Francis Bacon, tendrán presente la obra platónica, sobre la que arrojarán la luz del cristianismo y del humanismo. Tendrá que llegar el siglo XVIII para que los enciclopedistas asentados, sobre bases de mayor independencia, que entrañan una ruptura violenta con el pasado, se deciden a construir paraísos nuevos no ya en el reino de la fantasía, sino también en el de la realidad; las consecuencias de todo ello son demasiado complejas para querer despacharlas aquí en unas pocas líneas, son consecuencias que estamos viviendo aún en nuestros días. Mas no podemos ignorar cuánto significa la Revolución Francesa y de qué modo contribuyó a que la historia diera uno de esos pasos irreversibles y definitivos que, como ciencia sometida a un proceso evolutivo ineludible, por fuerza ha de dar.

JAVIER FÁBREGAS

tapicerías

tronic

carpets

**una firma
nacional
de prestigio
per qualitat**

barcelona	rambla de cataluña, 32
sevilla	asunción, 4
málaga	sancha de lara, 9
granada	ganivet, 3
zaragoza	conce: gonzález julián plaza aragón, 13
palma de mallorca	conce: sa clau olmos, 20
córdoba	marqués de boil, 5
valencia	barón de cárcer, 53

MUEBLES

DECORACION
MODERNA

Susany

dormitorios

comedores

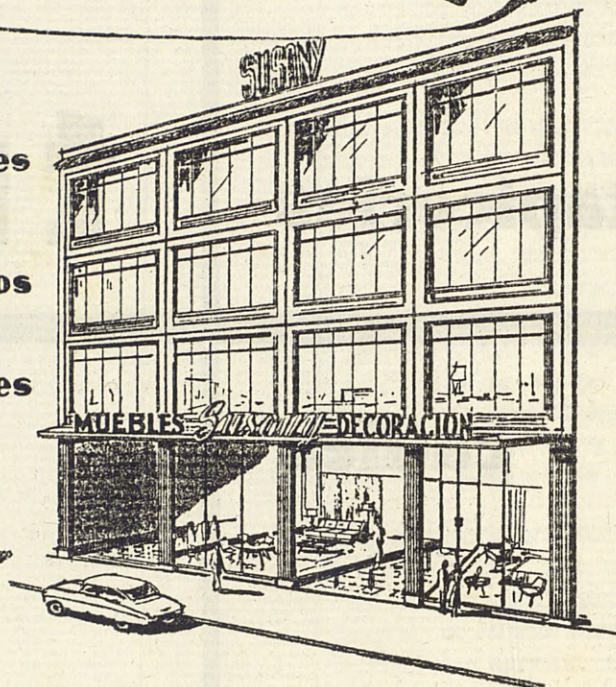
recibidores

despachos

muebles

auxiliares

salas de
estar

FABRICA
en TONA

Ventas:

BARCELONA
Aribau, 175

V I C H
Verdaguer, 12 y 14

MANLLEU
Generalísimo, 27 y 34

LIBROS - LIBROS RECIBIDOS - LIBROS - LIBROS RECIBIDOS

«L'ULTIM REPLA».—Josep M.ª Espinàs.—Editorial Selecta.

Es el Premi Sant Jordi darrerament atorgat. Això sol ja fóra motiu per llegir el llibre amb el sentit crític ben esmolat. La categoria dels autors que hi concorrien, de prou anomenada, era suficient per a suposar qualitats excel·lents en l'obra guanyadora. Afanyem-nos a dir que, efectivament, és així.

Josep M.ª Espinàs, de qui coneixem obres reeixides en diversos camps de la literatura, ens ofereix una bona novel·la, amb els ingredients precisos i amb un extraordinari sentit de la mesura.

Els habitants de «l'últim replà», gent de condició ben diferent, viuen la seva aventura, que té de comú aquest últim replà, on la vida es presenta amb prou duresa, sense alènyer mai els límits de la tragèdia.

Tres accions simultànies, agafant embranzida des de les primeres ratlles. En totes tres hi ha l'home que lluita: l'obrer que fa hores extres per portar la família endavant; els joves artistes, Víctor i Llorenç, que no porten barba, però que no poden substreure's a la influència dels que els precediren (en l'exposició de Vila Casas, Víctor reconeix que fins ara només ha pintat Tobey's) i, en fi, a l'altre estudi hi viuen la seva aventura amorosa Jordi i Paulette.

En aquesta obra, Espinàs s'hi ha lluitat. La gent que hi desfila és coneguda nostra. Els coneixem prou bé per a saber que són éssers reals i que no enganyen. Són autèntics. Tot allò que fan i tot allò que diuen és retrat fidel del nostre temps. Ho són el seus problemes, els dubtes i les solucions, i també ho són el seu llenguatge i àdhuc els seus noms. Res no és figurat. El neguit per la vida és el de la gent d'avui i la poesia que sura dels fets que s'esdevenen ens arriba molt endins. I això no pas perquè Espinàs sigui prolix en la narració. La cuida, sí —no hi ha dubte— però li basten uns adjectius o la descripció d'un paisatge per centrar-la d'un cop. A vegades, amb el seu gust pels colors, d'home avesat a la contemplació de renovats horitzons, li és suficient descriure'ns l'acolorit; a vegades només un mot. I, pel damunt de tot, la seva condició d'home senzill, que veu la vida senzillament i que, senzillament, sap copsar-ne la poesia.

No gosem resistir la temptació de copiar un tros del que diu Jordi: «Hi ha gent, segur, que sent que la seva vida té una gran importància. És possible. L'obrer del costat sense anar més lluny. Ara dorm cansadament. És possible que ho senti quan té l'eina a la mà, quan s'adorm, quan...; els xicots, els pintors, no deuen dubtar-ho, que és important la seva vida. Possiblement pensen que no hi ha altra vida digna de ser viscuda...»

«A vegades, pensant en el passat, imaginant, molt confusament, els anys que han de venir, em costa de creure que això que s'està gastant en mi és la meua vida».

Espinàs, l'home que amb una guitarra i un feix de cançons; amb llibres de viatges i novel·les d'avui, s'acosta a la nostra gent, ha fet honor a aquest important guardó, que per a esperonar la nostra novel·lística ha creat la benemèrita entitat «Omnium Cultural».

POEMA PARA UN NUEVO LIBRO.—José Corredor Matheos. — Colección Premio Boscán. — Instituto de Estudios Hispánicos.

Hay en ese «Poema para un nuevo libro» de José Corredor Matheos, que obtuvo el premio de poesía «Juan Boscán» 1961, una denodada y constante voluntad de afirmación, frente a la agobiante ineficacia del sentimiento.

De ahí la duda que recorre el libro de punta y de ahí ese movimiento de vaivén a que se obliga el poeta en su amorosa búsqueda.

Poesía desencantada, quizás; pero nunca desesperanzada, ésa de Corredor Matheos, por cuanto el poeta se reconoce y se increpa a menudo en esta zona oscura del recuerdo por donde camina esforzadamente, algo así como quien anda, atento a su camino, pero volviendo continuamente su mirada hacia atrás.

A nuestro entender el valor más sólido del libro que comentamos lo constituye su precisa estructuración, que comprende no solamente el aspecto temático, sino que está constantemente refrendada por un instrumento poético flexible y dócil.

Hay ecos de Guillén en esta versificación cortada (entrecortada) que acude a menudo a la reiteración para conseguir un efecto de espiral que se perfila y se estremera. Así nos parece justo destacar como en este libro de Corredor el lenguaje trasciende lo inmediato y lo eleva al nivel de un lirismo, de cuya peligrosa carga simbólica nos salva el poeta mediante una rememoración constante de actitudes, tanto como mediante una marcada economía de imágenes que hacen que la arisca condición del verso sea constantemente pulida por la densa experiencia humana que representa.

La división en tres partes corresponde, asimismo, a una vigorosa estructura mental. El poeta nos obliga a progresar en su compañía, sin que se pierda nunca el límite de lo incierto de su actitud. Así pues, esa realidad que al fin ha de consolarle, tendrá un sabor amargo que apecece y desencanta al mismo tiempo, y descubriremos como, a través del camino recorrido, algo en nosotros ha adquirido conciencia de esa soledad que acompaña al poeta.

El lenguaje, en manos de José Corredor, experto conocedor del idioma, adquiere matices de extraordinaria precisión.

El verso es limpio y fluye sencillamente, sin caer nunca en vanos esteticismos. Por su densidad, tanto como por su rotunda concreción, destacaríamos quizás los poemas iniciales de la tercera parte, aún cuando no podemos olvidar con qué amorosa solicitud y con qué envidiable sabiduría ha sabido llevarnos el poeta hasta ese momento de indiscutible plenitud.

«LA XERA».—Estanislau Torres.—Editorial Selecta.

Direm d'antuvi que el títol ens agrada. Aquest nom gairebé intraduïble és una troballa. L'autor, que no és pas que es mostri partidari de les xeres, en canvi sí que ho és de la polèmica. Quasi tots els contes del volum són obertament polèmics. Però ens cal anar per pams i fer algunes divisions, que ben segur el lector ja s'haurà fet abans.

Hi ha en aquest llibre el conte clàssic, el que abans tothom en deia rondalla, i el conte més ambiciós, que és val de la filigrana per donar sortida a idees que possiblement tindrien camp més adequat en l'assaig. Una altra separació, també necessària en aquests contes d'Estanislau Torres, és tenint en compte els escenaris. Situa alguns relats en la seva Barcelona natal, amb personatges i fets que tots coneixem, o que podríem haver conegut. D'altres, en canvi, es mouen en allò que la crítica s'ha avesat a dir-ne «països imaginaris», per bé que les referències permeten localitzar-ne bastants —adés a l'Àfrica, adés a l'Europa Central— i altres és el lector qui fàcilment els identifica. D'imaginari, doncs, hi ha el nom i a vegades —només a vegades— l'acció.

En un volum que aplega 25 relats, n'hi ha de tota mena, àdhuc de diversa qualitat. Tots, però, marquen un ascens en la producció d'aquest autor, que si en alguns és ja molt bona la seva alçària, en el conjunt tenen força gruix, i el que val més que tot permeten la més falaguera esperança. Torres, el nostre jove escriptor és un nom amb el que caldrà comptar.

Però encara no hem acabat amb les separacions. ¡Són tan di-

ferents els contes curts (curtíssims) dels de llargària normal! I ho són en molts aspectes, sobretot en l'inevitable paràgraf final. La ironia de la seva darrera frase, contrasta sovint amb la relació sarcàstica d'una munió de fets. Llavors l'oració final adquireix categoria de compendi, o bé subratllen, remarquen, o en alguns casos reiteren, allò que l'autor ja havia escrit. Dit clar i català: L'arrencada és bona en la majoria dels contes. El nucli central (d'interès molt divers) explica el que l'autor volia dir, i és en el final —en alguns finals— on, per excés, Estanislau Torres es mostra més insegur.

«LA XERA», que és a l'ensems el títol del primer conte d'aquest volum, va obtenir el premi Victor Català 1961, incorporant, així, el nom d'aquest jove escriptor a la ja llarga llista dels nostres millors contistes.

«LA PATRIA Y EL PAN». — *Ramón Nieto*. — *Colección Fomento*. — *Seix Barral*. — *Barcelona*.

La emigración de braceros andaluces hacia lugares donde la lucha por la vida no sea tan dura, o tal vez será mejor variar el vocablo y poner otro más acorde con los hechos: donde la perspectiva no sea tan negra.

La despoblación en algunos lugares del Sur de España, en este caso de núcleos tan poblados como Torredonjimeno, ha merecido la atención de un joven autor, que a juzgar por el acierto con que ha coronado su empresa, hay que augurarle los mayores éxitos.

Dice Luciano, nuestro protagonista: «Yo no quiero esperar, para tener trabajo, a que esté una máquina averiada.»

Dice la tendera del barrio: «Que tengan mucha suerte... Veré de pasarme después a saludar a Juana... Rezaremos todos para que no les ocurra nada malo... Da tanta pena, irse así, obligados sólo por la necesidad... Para mí que quienes marchan no lo piensan bien. ¿Qué les ha hecho el pueblo? ¿Es que aquí se vive tan mal? Esta alegría que se respira en la calle, eso es lo que no van a encontrar en ningún sitio y lo primero que echarán de menos»...

Estos fragmentos son sacados de las páginas casi finales del libro. ¿Hará falta decir que para llegar a ellas, Luciano ha tenido que soportar su calvario?

Cada capítulo nos da, en descripciones paralelas, distintas en lugar y tiempo, los sumandos que integran la larga lista de dificultades que han de vencer para mal vivir. Tres acciones distintas, vividas por los mismos personajes, pero narradas con distinta técnica, van engarzando la cadena, rota al final por columbrarse un mejoramiento que quizá a Luciano le alcance poco, pero que será tangible en sus hijos. Terrible drama, del que fácilmente nos evadimos por la tangente del folklore, o con la burla cruel con que apostrofamos al sufrido «charnego».

La técnica narrativa (usando de las tres modalidades ya descritas) es de una eficacia total. Justeza en el uso de los motes (que para un gallego debió ser tarea ardua) y fidelidad en la descripción de tipos y ambientes.

«FLORS A LA TOMBA DE CLARISSE». — *Fernando Namora*. — *Nova Col·lecció Lletres*. — *Albertí*. *Editor*.

Aquesta novel·la d'un dels més grans escriptors portuguesos, és de les més extenses aparegudes en aquesta col·lecció, i també —cal remarcar-ho— de les de més qualitat entre les publicades darrerament.

Encara que el pròleg ens predisposa molt favorablement i agraïm de cor la distinció de l'autor al permetre'ns de participar en els tràfecs anteriors al naixement d'aquest llibre —sempre els contactes més enllà d'allò purament literari, desvetllen un escalf ple d'humanitat— és per la vàlua de l'obra que F. Namora ens guanya.

El metge, nerviós i turmentat, a qui la gent consideren «insociable», i Clarisse, la malalta incurable. Aquests són els personatges principals de l'obra.

L'autor es val de la narració en primera persona, però no és la seva història la que pretén contar-nos, és la de

Clarisse. Aquesta sí que ho és d'interessant, ens diu. Malgrat l'advertència, al llarg de les planes anem coneixent les reaccions del metge-home, de l'home-metge i, quan el llibre ha ultrapassat la seva meitat, de l'home-home.

Fins aquí arriba el nostre protagonista. Canvien els seus costums, abandona cada cop més la seva consulta mèdica i a mida que es va endinsant en la vida de Clarisse —la d'ara i la d'abans— va operant-se una metamorfosi, d'una manera gradual, però també a voltes amb fortes batzegades. L'impacte produït pel coneixement de l'ambient encofurnat i bohemí en que havia viscut Clarisse, llavors de la seva vida amb el pintor, és el que potser origina amb més força el canvi que ja s'anava produint.

La forma és bona i la traducció potser ens podriem esvalviar de dir-ho tractant-se d'una versió catalana del portuguès —és de Fèlix Cucurull. Molt lloable la tasca de Cucurull posant-nos en contacte amb la literatura portuguesa actual.

«LOS DICTADORES». — *Javier Fábregas*. — *Colección «Temas de hoy»*. — *Editorial Trimer*.

Javier Fábregas es un agudo periodista que ejerció largo tiempo la crítica literaria. Le han sido siempre gratos los temas históricos, pero cuando le ha tocado el turno de crear, se ha enrollado decididamente por aquella rama de la historia en que lo humano alienta sobre cualquier otro aspecto. Podríamos citar ahora los libros que tiene en curso de publicación y veríamos que, si bien distintos en la temática, son idénticos en cuanto a intención. Que lo diga sino la historia de la pintura a través de los siglos, evolucionando por influencias extra-artísticas, que él apoya en el movimiento social.

El libro que hoy nos ocupa, con el subtítulo «De Calígula a Hitler», está dividido en dos partes, la primera dedicada al estudio de «Los Reyes dioses», cerrada con el interesante capítulo «Los grandes asesinos». De su valentía expositiva da muestra este fragmento relativo a la abdicación de Nerva en favor de su hijo adoptivo Trajano: «Esta fue la última página de la democracia en la larga historia del Imperio Romano. Todavía durante unos siglos los déspotas seguirían gobernándolo y enseñarían a los caudillos bárbaros el modo más fácil y cómodo de subyugar a los pueblos: la espada».

La segunda parte empieza con Maquiavelo, para terminar con Hitler en su «carrera hacia el precipicio». Voluntariamente ha esmaltado su resumen histórico de abundantes anécdotas, alcanzando en algunas el valor de símbolo.

Si dedicamos un comentario a este libro, alejado por su tema de nuestras críticas artísticas habituales, es por tratarse de un autor inquieto, extraordinariamente inquieto, que ha producido obras de teatro, de ensayo, y ahora se lanza con todo su ímpetu a la producción de obras de mayor extensión, abrazando decididamente el difícil «menester» de las letras. Esperamos mucho de él.

**CUCHILLERIA
PERFUMERIA**

BOFILL

**Afiladores y Vaciadores especialistas
PRESTIGIO CENTENARIO**

HAUGROQUINA

Floid

cuidará de sus cabellos

**LOCIÓN CAPILAR
PERFUME SEÑORIAL**

Sabe Vd. que un peinado perfecto se obtiene solamente si su cabello está sano?

Sabe Vd. también que para poseer el cabello sano es necesario que la cabeza esté exenta de impurezas y de caspa?

Cuide, pues, su cabello en seguida. Cómo? Empleando regularmente la HAUGROQUINA* FLOID, el más moderno y el más "verdadero" de todos los tónicos para el cabello.

DEJE VD. QUE LA HAUGROQUINA FLOID LE quite LA CASPA ANTES QUE LA CASPA LE quite EL CABELLO.

*Contiene HAUGROL vitaminado, medicamento dermatológico registrado con el n.º 18481 en la Dirección Gral. de Sanidad española, activante de la regeneración y crecimiento del cabello.

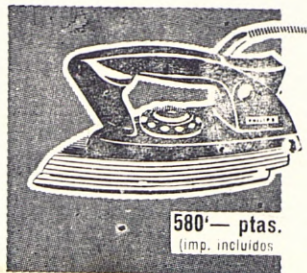
Puede Vd. escoger entre cinco tamaños de frascos diferentes

En España: HAUGRON CIENTIFICAL, S. A. - Barcelona

Más

580'— ptas.
(imp. incluidos)

comodidad
y tiempo

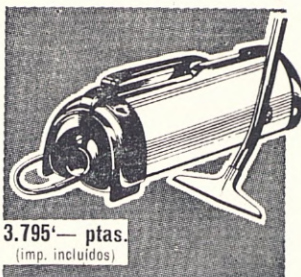

488'75 ptas.
(imp. incluidos)

libre con

PHILIPS

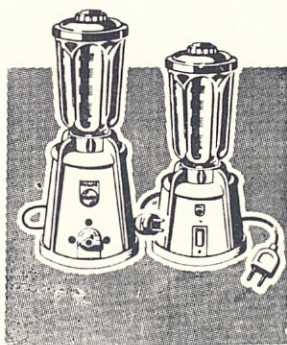
electrodomésticos

3.795'— ptas.
(imp. incluidos)

Una red de servicio lo garantiza

320'35 ptas.
(imp. incluidos)

Solana

GALA PHILIPS 1962 Por una vida feliz en un mundo moderno

Distribuidor Oficial:

Radio GIRBAU

Paseo José Antonio, 4

Teléfono 1449

VICH